

Abstract

Owing to natural and geographical conditions, the development has been hindered in the northeast of Thailand. Currently, although tourism, culture and other resources are not being put to good use, they still have potentiality of developing. Thus, by analyzing the feasibility of developing eco-cultural tourism resources in Nongkhai, Waingkhuk County is chosen as case study. Eco-cultural tourism zones is planned and created in order to promote community development in the region, bringing out more cultural and ecological resources to use. The operation of tourism zone is integrated flexibly; to adhere to the concept of “green, leisure, community participation and participatory tourism”. This is an alternative way to solve the problem of poverty in the northeast region of Thailand, also to interpret and validate self-sufficiency economic practice.

Wiangkhuk was selected as a case study due to its rich in cultural resources, favorable climate and geographical position along the Mekong River. In order to investigate public's opinion on community development and eco-cultural tourism, the author has adopted an unstructured interview and random sampling method to hand out questionnaires for 150 households of 8 villages in February, 2010 and hand out 100 questionnaires for tourists during the Rocket Festival (Boon Bangfai) in May, 2010. All the data were collected by qualitative methodology. The findings were presented in descriptive analysis. Under the eco-cultural tourism approach and local resources, the idea from data analysis is used for planning the tourism zone and its facilities of Wiangkhuk, Nongkhai and a nearby region as a whole.

Through integrating and designing Wiangkhuk tourism zones, including culture project, such as Buddhist folk festivals, folk handicrafts exhibition ; static cultural landscape, such as local Buddhist temples and relics, eco-cultural tourism resources along Mekong river and experienced projects of eco-agriculture, the region will be full of rich unique cultural and ecological tourism resources.

In fact, the study is an attempt for rural sustainable development planning. Through planning and design, the life of farmers should be improved because the planning aims to strengthen local economic and culture development. Of course, this approach is not a simple superposition about rural cultural resources, but adheres to the concept of complementary advantages and mutual benefit, form the effectiveness of 1 plus 1 > 2.

Through carrying out the project of eco-tourism, the farmers can voluntarily participate, transform and build their living space, while the government does not have to spend many resources or money to support them. The way of practice achieve the sustainable development indeed, also interpret and validate self-sufficiency economic theory of the King Bhumibol Adulyadej. Re-thinking and practice of developing rural eco-cultural tourism resources, provides an alternative path to change the existence of rural community in Northeast Thailand.

Keywords: Cultural tourism; eco-tourism; tourism planning; sustainable development

บทคัดย่อ

เนื่องจากสภาพธรรมชาติและลักษณะทางภูมิศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนา ขณะนี้ถึงแม้ว่าวัฒนธรรมและทรัพยากรการท่องเที่ยวอื่น ๆ จะไม่ถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพในปัจจุบัน แต่ทรัพยากรเหล่านี้ยังคงมีศักยภาพในการพัฒนา ดังนั้นจากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในจังหวัดหนองคาย ได้เลือกเอาพื้นที่ตำบลเวียงคุกเป็นกรณีศึกษา ซึ่งแนวคิดของพื้นที่การท่องเที่ยวทางนิเวศวัฒนธรรมได้ถูกวางแผนขึ้น เพื่อที่จะเป็นตัวอย่างของการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนของภูมิภาค โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในธรรมชาติและสภาพแวดล้อมและ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น แนวคิดการบริหารจัดการพื้นที่การท่องเที่ยวถูกบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างยืดหยุ่น เพื่อให้เป็นไปตามแนวคิดของ "การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพักผ่อน การมีส่วนร่วมของชุมชนและการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม" ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นทางเลือกอันหนึ่งในการแก้ปัญหาความยากจนให้กับพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ที่เกิดจากการประยุกต์เอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบนำทาง

การที่ตำบลเวียงคุกซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเมืองหนองคาย ได้รับเลือกให้เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อุดมไปด้วยทรัพยากรทางวัฒนธรรม มีสภาพแวดล้อมที่ดีและตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ด้านเหนืออยู่ติดกับแม่น้ำโขง เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชากรเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของเวียงคุก ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและการใช้แบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่างประชากรจาก 150 ครัวเรือนของ 8 หมู่ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 และใช้แบบสอบถามจำนวน 100 ชุด สำหรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลบุญบั้งไฟ ในเดือนพฤษภาคมของปีเดียวกัน ข้อมูลทั้งหมดถูกเก็บรวบรวมโดยวิธีการเชิงคุณภาพผลการวิจัยถูกนำไปสู่การวิเคราะห์ เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการ ออกแบบรูปแบบของการท่องเที่ยวและ สิ่งอำนวยความสะดวกของ ตำบลเวียงคุก และพื้นที่ใกล้เคียงภายใต้แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น

จากการบูรณาการและการออกแบบพื้นที่การท่องเที่ยวของตำบลเวียงคุก ซึ่งรวมทั้งในด้านวัฒนธรรมเช่น เทศกาลที่สำคัญในพุทธศาสนา เทศกาลพื้นบ้าน นิทรรศการหัตถกรรมพื้นบ้าน การสร้างภูมิทัศน์วัฒนธรรมแบบถาวร เช่น วัดในท้องถิ่น โบราณสถานต่างๆ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางนิเวศวัฒนธรรมตามติดกับแม่น้ำโขงและการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของนิเวศการเกษตร เหล่านี้จะทำให้พื้นที่ของตำบลเวียงคุกเต็มไปด้วยเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในความเป็นจริงการศึกษาครั้งนี้คือความพยายามในการวางแผนการพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน โดยการวางแผนและการออกแบบดังกล่าว ชีวิตของเกษตรกรในท้องถิ่นควรได้รับการพัฒนาขึ้นเพราะวัตถุประสงค์ของโครงการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของการได้ผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายรวมถึงภูมิภาคโดยรวมคือ นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นหรือที่เรียกว่าหนึ่งบวกหนึ่งมากกว่าสอง

การดำเนินการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมโดยความสมัครใจในการเปลี่ยนแปลงและสร้างสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยของพวกเขา โดยที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากเพื่อสนับสนุนโครงการในระยะยาว ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาเช่นนี้ ถือเป็นแนวทางของการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่จะทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตัวเองได้ในที่สุด

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การวางแผนการท่องเที่ยว การพัฒนาอย่างยั่งยืน